

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

185. An laicus, qui urgente necessitate, vel non habens copiam
Confessarij sumpsit Eucharistiam, teneatur quam primum confiteri? Et
notatur, quod si homo immemor peccati mortalis non est confessus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

debet ad alios extendi. Minor constat ex ipsis verbis Concilij nam postquam citato cap. 7. declaraverat, qualis preparatio, tam laicis, quam Sacerdotibus, necessaria esset ad Eucharistia perceptionem, in fine capitis de solis sacerdotibus statuit, quod si urgente necessitate absque pravia confessione celebraverint, quamprimum confiteantur. Colligiturque ex fine ipso Præcepti, qui est, ne sacerdotes, quibus ex officio celebrare incumbit, prætextu urgentis necessitatis sæpè celebrent sacramentali Confessione prætermissa. Itaque ex his patet, quod sacerdotes, qui more laicorum communicant, non sacrificans, hac lege Concilij *sess. 13. cap. 7.* non obstringitur: quia ille non se gerit tunc, ut sacerdos, sed ut laicus: ergo tunc legibus tantum laicorum astringitur, & non sacerdotum. Tum, quia, ille tunc non celebrat: sed Concilium loco citato, loquitur solum de sacerdote celebrante, in illis verbis: *Quod si necessitate urgente Sacerdos absque pravia Confessione celebraverit, quamprimum confiteatur*: ergo sacerdos, qui more laicorum non celebrans communicat, non ligatur lege prædicta Concilij Tridentini. Et ita hanc sententiam tenent communiter Doctores; & solum ex illis adducam Magistrum Serra in 3. p. q. 80. art. 4. ubi sic ait: [Hoc Præceptum ad laicos, & non sacerdotes, qui absque pravia Confessione, urgente necessitate, communicaverint, extendendum non esse, communiter dicunt DD. ij enim non quamprimum, seu prima data occasione tenentur confiteri; sed possunt differre confessionem, quousque necessitas communicandi iterum inestet. Et idem videtur esse de sacerdotibus, qui non celebrando communicant, cum solum dicatur: *Si Sacerdos celebraverit*. Ita ille, cui ex eadem Familia adde Artajum in 3. part. quest. 80. artic. 4. num. 29. & me citato, Leandrum de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 7. q. 48.

RESOL. CLXXXV.

An laicus, qui urgente necessitate, vel non habens copiam Confessarii, sumpsit Eucharistiam, teneatur quamprimum confiteri?
Et notatur, quod si homo immemor peccati mortalis non est confessus ante communionem, & ad linteum Altaris recordatur alicujus peccati mortalis, tenetur confiteri de illo, & sic Eucharistiam sumere; si vero ante Communionem confessus est, & ad linteum Altaris recordatur alicujus peccati mortalis oblitus in confessione, tunc non tenetur de illo contere, sed proponere illud confiteri suo tempore? Ex part. 9. tract. 3. Ref. 27.

§. 1. Affirmativæ sententiæ adhaeret Emanuel Sa verb. Confessio, n. 5. & verb. Eucharistia, n. 24. Azor, tom. 1. lib. 10. cap. 31. q. 9. Henric. lib. 8. c. 45. Navar. & alij, quos alibi citavi: quia Concilium generaliter declaraverat, & præceperat, nullum omnino posse, qui conscientiam peccati mortalis habet, communicare absque pravia Confessione: quando ergo infra ponit, quod si necessitate urgente sacerdos absque pravia Confessione celebraverit, quamprimum confiteatur; videtur tunc relinquere idem judicium de illis, qui sic communicant, de quibus hoc non ita expressit, forsitan quia in laicis rarior occurrit necessitas sic communicandi. Aliam rationem reddit Henriquez: Præceptum enim divinum, inquit de Confessione, sicut & Præceptum restitutionis, includit quandam negationem, ut impleto semel termino, & cessante exultatione obliget statim Deo per Confessionem satisfacere.

Hanc etiam sententiam tenet Michæl Zanardus in dict. Theolog. part. 1. de Sacrament. Eucharist. cap. 7. non propter verba Concilij, ait ipse, quoniam tantum de Sacerdote sunt, sed propter finem ejus quia Concilium videtur supponere hoc esse Domini Præceptum de communicando cum Confessione precedente: at, quia necessitas non habet legem, idem communicaturus in necessitate, intelligit se à Domino potestatem habere communicandi sine Confessione, sed non absolute, cum Præceptum sit superioris, sed pro tempore tantum necessitatis. Unde, ne videatur Domini Præceptum spernere, debet quamprimum confiteri, & est communis modus dispensandi Superiorum minorum, dum in Præceptis Superiorum majorum dispensant; non absolute, inquam, quia non possunt, sed pro tempore pro quo possunt.

2. Verum non est recedendum à sententia negativa, quam alibi docui, & nunc iterum doceo: quia in explicanda lege positiva standum est verbis, neque obligatio est extendenda amplius, quam verba legis in proprietate intellecta requirunt: cum ergo verba Concilij loquantur tantum de Sacerdotibus, non sunt extendenda ad laicos. Unde patet responsio ad fundamentum primum aliorum: neque enim in positivis legibus procedit argumentum à pari, aut majori; quamvis nec omnino par sit ratio, quia potuit Concilium hoc peculiariter injungere Sacerdotibus, ne iterum necessitate urgente cogantur absque Confessione pravia celebrare; quia copia Confessoris tunc iterum deerit, quam antea neglexerint. Nec convincit ratio Henriquez: quia in primis peccatum commune est omnino par sit ratio, quod non ex Præcepto diviso teneatur Sacerdos postea quamprimum confiteri, sed tantum Ecclesie. Deinde, quia quando Præceptum divinum urget tantum hic, & nunc ex occasione certi eventus, & propter impedimentum aliquod tunc impleri non potest, non semper necessarium est, quod actus ille Præcepti statim exerceatur sublato impedimento, si transierit simul occasio, ratione ejus pro tunc quis obligabatur. Ut si quis in periculo sit moriendi, jure divino tenetur Viaticum sumere; si tamen facultatem pro tunc sumendi non habeat, & morbus allevietur, & sanetur agrotus; non tenebitur postea quamprimum communicare. Neque satis explicat Henriquez, quomodo in casu posito urget Præceptum aliquod negativum. Itaque contra Navarrum dicendum est, quod in Præceptis, præsertim poenalis, quale est hoc, non est attendendum, quid Legislator interrogatus statuisset, sed quid de facto sua lege statuit. Cum enim lex non obliget, ut existens in mente Legislatoris, sed ut scripto, aut verbo expressa; etiam si Concilium in mente habuisset, aut interrogatum hoc ipsum de Laicis statuisset; quia tamen hoc non statuit, laicos non obligat: quia sola voluntas interna Legislatoris subditos non obligat. Et ita nostram sententiam tenet, me citato, Leandrum de Sacram. tom. 2. tr. 7. disp. 7. q. 48. Mercurus de Sacrament. q. 80. art. 4. dub. 3. Granada in 3. part. contro. 6. tract. 10. disp. 7. n. 15. Lessius in 3. part. q. 80. art. 4. n. 11. Suarez disp. 66. sect. 7. & alij Doctores communiter, quos hic usque ad nauseam possem adducere: unde sententiam affirmativam putavit parum probabilem Joannes Præpositus in 3. p. q. 80. art. 5. dub. 4. n. 20.

3. Sed post hæc scripta inveni Henric. in Conf. mor. c. 34. n. 22. circa præsentem difficultatem sic asserere: [El hombre, que no teniendo conciencia de pecado mortal, llega à comulgar, sin averse confesado, y estando con el paño en la mano se acuerda de algun pecado mortal, està obligado à hazer

Alibi in Ref. not. præterita.

ITON
PENA
10 II
E III

Sup hoc pro
Sacerdote
in Altari su
pra lege la
tam doctri
nam Ref.
164. 165. &
166.

hazer un acto de contricion, y luego puede comulgar, y en acabando de comulgar esta obliido à confessarse. Però si antes de llegar à comulgar se uviesse confessado de los pecados que se acordio, y despues de aver tomado el panio para comulgar, se acuerda de algun pecado mortal, que en la Confession se le olvido de confessar, puede comulgar, sin hazer acto de contricion, proponiendo de confessarse à su tiempo: y la razon es, porque el Concilio Tridentino *sess. 14. cap. 7.* determina, que los, que tienen conciencia de pecado mortal, se confessien antes de llegar à comulgar; y aviendo hecho esto, y no aviendosse olvidado al hombre los pecados por culpa suya, y estando en ocasion, que si levantasse à confessar, daria nota, y e scandalo, no està obligado à levantarse, y assi puede comulgar. Però, porque en el otro caso, que arriba, diximos, no precedio la Confession sacramental, està obligado hombre à mas que esto, que es à confessarse en acabando de comulgar, y hazer un acto de contricion antes de la Comunión. esta doctrina es de Autores graves, aunque no està impresa: y deveffe notar, porque los Doctores, que an escrito sobre este punto, no hazen distincion alguna entre el hombre, que llega à comulgar aviendosse confessado, y el que llega no aviendosse confessado.] Hæc ille, que in gratiam curiosorum adnotare volui.

RESOL. CLXXXVI.

An qui celebrat, vel sumit Eucharistiam, non præmissa confessione casu, quo eam præmittere tenebatur, committat duplex peccatum?

Idem est de illo, qui non præmittit contritionem.

Et observatur eum, qui intuitu reverentia Sacramenti Eucharistia prohibita præcepto aliquo positivo ad hoc humano sumere Eucharistiam; (ut prohibetur excommunicatus, & non jejunos, & qui ob aliquod speciale peccatum prohibetur quasi indignus.) eam sumit in statu peccati mortalis, non committere duo peccata mortalia, sed unum tantum numero? Ex part. 9. tract. 3. Ref. 32.

Sup hoc infra in 11. 7.
Ref. 56. §. 1.
& in tom. 2.
ti. 1. ex Ref.
149. §. Nota
etiam.

§. 1. **R**espondeo negativè cum Caspensi in *Cur. Theolog. tom. 2. tract. 2. disp. 9. sect. 2. num. 28.* ubi asserit, illum, qui culpabiliter accedit ad hoc Sacramentum, non præmissa Confessione sacramentali, non committere duo peccata mortalia, sed unum duntaxat. Ratio est; quia Præceptum præmittendi Confessionem ante Eucharistiam, propriè non est positivum, sed negativum; non enim obligamur ad confitendum per se ratione Confessionis; sed per accidens ratione Eucharistia sumenda: quia propriè Præceptum hujusmodi est, ne quis indignè, & sine debita probatione accedat ad Sacramentum; unde fit, unum solum peccatum committi, scilicet, indigna susceptionis Eucharistia: quia ubi est unum propter aliud, est unum tantum. Idem etiam docet Trullench. *de Sacram. lib. 3. cap. 6. dub. 4. num. 25.* & Sotus in *4. dist. 18. q. 1. art. 4.* & idem est de illo, qui non præmittit contritionem, ut optimè advertit contra eundem Sotum, Vasquez hic *disp. 208. cap. 3. num. 34.* Ratio est: quia Præceptum præmittendi Confessionem, & contritionem, non tam est propter ipsa, quam propter Eucharistiam: unde non tam est affirmativum, quam negativum, de non accedendo ad Eucharistiam absque hac debita probatione: non igitur peccat, non conterendo, aut non confitendo, & iterum, accedendo ad Eucharistiam; sed semel peccat, accedens absque contritione, & Confessione prævia. Et hæc omnia docet etiam Cornejo in 3,

part. D. Thome, tract. 4. quest. 80. *disp. unica, dub. 2. quest. 4.* Vide etiam Ochagaviam *de Sacram. Euchar. tract. 2. quest. 8. num. 6.* & quest. 9. num. 11. & me citato, Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 8. §. 8. quest. 16.*

2. Observa etiam hic obiter cum Hurtado *de Sacrament. disp. 9. difficult. 1.* & aliis, eum, qui intuitu reverentia Sacramenti Eucharistia, prohibitus præcepto aliquo positivo, adhuc humano, sumere Eucharistiam, (ut prohibetur excommunicatus, & non jejunos, & qui ob aliquod speciale peccatum prohibetur quasi indignus,) eam sumit in statu peccati mortalis, committere duo peccata mortalia; sed unum tantum numero: quia, quamvis sumptio illa ex duobus titulis sit peccatum mortale, nempe, & quia est transgressio illius præcepti positivi, & quia est transgressio præcepti naturalis divini non sumendi Eucharistiam in statu peccati mortalis; nihilominus quia uterque iste titulus eodem modo opponitur religioni, quia eodem modo est contra reverentiam Sacramenti; idè est idem specie peccatum, & etiam est idem numero: quia non est, unde malitia numero multiplicetur; quia materia est eadem numero, & non respiciens diversa extrinseca, imò nullum, quia est absoluta, nullum extrinsecum respiciens.

RESOL. CLXXXVII.

Petrus in confessione accusavit se decies adulterasse, sed postea cognovit se quinquies tantum in peccatum adulterij incidisse; quaritur, an quando denuo confiteatur, debeat certum numerum declarare, & dicere se tantum quinquies peccasse?

Et hæc Resolutio est generalis in aliis peccatis? Ex part. 2. tract. 17. & Misc. 3. Refol. 25.

§. 1. **M**artinus Bonacina ubi *infra* ait hanc difficultatem nullum expressis verbis declarasse, sed ego invenio ad illam affirmativè respondere Joannem Yribar in *4. sentent. dist. 17. disp. 57. sect. 8. tom. 2.* ubi querit, Quid juris, si peracta confessione occurrant memoria aliqua peccata mortalia, quorum in foro illo non meminit; & respondit, Quòd si error in assignando numero fuit notabilis, tenetur penitens denuo forum repetere, & illa explanare. Ut ex. c. si bis, vel ter mæchatus est, & confessus est se decies mæchatum fuisse, devincitur iterum confiteri. Sic ille.

2. Sed mihi proflus placet opinio contraria Bonacinae *de Sacram. disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 3. num. 3.* nam si bona fide majorem numerum peccatorum mortali in confessione expressit, non solum tenetur repetere confessionem, ut pote validam, & integram formaliter, verum neque tenetur errorem majoris numeri confiteri. Ratio est, tum quia peccata sua confessioni semel subjevit, eorumque abolitionem obtinuit à Confessario, judicium ferente circa minorem numerum in majori contento, tum quia secunda confessio esset potius exculatio, quam accusatio. Nec valet dicere, quod in tali casu deciperetur confessarius in materia gravi; nam Respondeo quòd sic penitens deciperet confessarium, non formaliter, sed tantum materialiter in sui præjudicium, & incommodum; nam ratione majoris numeri expressi, major penitentia fuit illi à Confessario injuncta. Hæc sunt rationes Bonacinae pro sua firmanda opinione, quam etiam ex nostris docuit P. D. Marcellus Megala in *1. parte institutionum confessor. lib. 5. cap. 18. n. 10.* ubi postquam dixisset ex communi sententia DD. quòd si quis in confessione